Sveriges Arkitekter
Storgatan 41
Box 5027
102 41 Stockholm

kansli@arkitekt.se
08-505 577 00

www.arkitekt.se

Sveriges Arkitekter

Regeringskansliet
li.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr LI2026/01158

Stockholm, 2026.11.10

Remissvar på Boverkets förslag på bygglovsbefrielse av vissa enbostadshus samt förslag på utökande av typgodkännandesystemet

Sveriges Arkitekter är ett fackförbund och en intresseorganisation som driver Sveriges arkitekters gemensamma frågor – från studietiden och genom hela yrkeslivet. Vi står upp för arkitekternas arbetsvillkor och driver kårens intressen för att åstadkomma vackra, hållbara och välfungerande livsmiljöer.

Sveriges Arkitekters synpunkter

För att underlätta småhusbyggandet har Boverket i rapport 2026:21 föreslagit bygglovsfrihet för vissa enbostadshus och en utökning av systemet för typgodkännande till att även omfatta småhus.

Sveriges Arkitekter är starkt kritiska till förslaget om bygglovsfrihet. Förslaget underminerar kravet på att byggnader ska anpassas till platsen, motverkar flera nationella mål, riskerar att flytta kostnader och konflikter till andra delar av samhällssystemet med mera. Som alternativ lösning för att göra det enklare och billigare för de som är eller vill bli småhusägare – och samtidigt förankra byggandet på platsen – föreslår vi ett Rita-avdrag för arkitekttjänster.

Sveriges Arkitekter är positiva till förslaget att typgodkännande av tekniska egenskapskrav kan omfatta hela bostadshus, under förutsättning att upphovsrätten för den som utformar huset säkras. Som ett alternativ för att göra projekteringen effektivare, mer förutsägbar och billigare föreslår vi att typgodkända lösningar införs som allmänna råd i Boverkets nya byggregler.

Vi utvecklar våra synpunkter nedan.

Förslaget om bygglovsfrihet

Sveriges Arkitekter har länge kritiserat bygglovsundantagen. I samband med förslaget till ett nytt regelverk för bygglov (Dnr LI2023/03666) pekade vi bland annat på risken för förvanskning, förlust av värden och irreparabla ingrepp i befintliga bebyggelsemiljöer. Nu när undantagen från lovplikten föreslås utökas ytterligare förstärks vår kritik.

Underminerar kravet på anpassning till platsen

Boverket föreslår att ett typgodkänt enbostadshus ska kunna förprövas hos Boverket om den uppfyller föreslaget krav på storlek (max 120 kvm, max taknockshöjd 5,5 m) samt det befintliga lagstadgade kravet på god form-, färg-

och materialverkan (8 kap. 1 § PBL). Ett sådant hus ska sedan som princip få uppföras utan bygglov över hela landet.

Utformningen av en byggnad handlar förvisso om en viss verkshöjd av huset som sådant, men dess yttre utformning är tätt sammanflätat med anpassning till platsen. En placering kan ge stora markuppfyllnader och höga murar, eller om huset placeras insmuget i terrängen inte ge några skador på landskapet. Ett hus kan placeras mitt på åkermark där det är enklast att bygga, eller varsamt invid ett skogsbryn. Det senare är så som vi traditionellt i Sverige placerat byggnader för att spara den värdefulla åkermarken. En placering kan vidare ta hänsyn till naturen och göra det möjligt att spara en vacker ek. Ett hus kan följa bebyggelsestrukturen i ett område och ha kortsida eller långsida mot gatan eller i linje med grannars hus mot gata eller fritt – eller bryta mot det lokala bebyggelsemönstret. Stilen på huset kan vara puts bland skånelängor eller falurött i dalabygd – eller utan hänsyn till lokala kulturvärden. Det som är en god utformning i ett sammanhang kan vara direkt olämpligt i ett annat.

Vi ser redan idag att det svenska landskapet fylls av grus och betong i stället för välgestaltade och trivsamma miljöer. Bilden nedan (Bild 1) visar ett sådant exempel från verkligheten. Kravet på anpassning till platsen behöver alltså förstärkas, inte försvagas som Boverket föreslår. Vi föreslår därför att regeringen snarast utreder hur lagstiftningen kan stärkas för att säkerställa att nya byggnader anpassas till platsens förutsättningar.

Bild 1. Bilden är tagen i oktober 2026. För att möjliggöra typhus på plan mark har det kuperade landskapet i sin helhet schaktats och sprängts bort. Kvar är en miljö fylld av grus och betong. Foto: Anki Kaplan Wikström, Sveriges Arkitekter.

Kravet på anpassning till platsen i 2 kap. 6 § plan- och bygglagen föreslås visserligen vara oförändrat. Vi anser att det varken är möjligt eller lämpligt att

enskilda byggherrar hänvisas till att göra komplexa bedömningar av arkitektoniska värden, omgivningspåverkan och god helhetsverkan.

Anpassning till platsen innebär också hänsyn till grannarna. En genomtänkt placering kan begränsa skuggning, insyn och påverkan på grannens utsikt. Den kan också undvika att husets mest sociala rum och stora fönster placeras direkt mot grannens privata uteplats. Om sådana hänsyn saknas kan grannens livsmiljö och fastighetsvärde påverkas påtagligt.

När allmänna intressen liksom andra enskilda intressen än byggherrens egna inte visats tillräcklig hänsyn menar Boverket att detta ska lösas genom byggnadsnämndens tillsyn i efterhand. För de första handlar det om irreversibla skador - en bortspräng berghäll är borta för alltid. För det andra ser vi en uppenbar risk att kommunerna inte kommer driva rivning av hela eller delar av bostadshus – som byggts för miljonbelopp och redan är inflyttade – för att krav ska uppfyllas i efterhand. Kravet finns alltså kvar formellt, men förutsättningarna att upprätthålla det försämras kraftigt när prövningen flyttas från före till efter byggandet. I praktiken kommer endast en illusion av kravet kvarstå.

Äventyrar landskapsskyddet

När Sverige undertecknade den europeiska landskapskonventionen innebar det bland annat ett åtagande att vara medveten om att "landskapet bidrar till att skapa lokala kulturer och är en grundläggande beståndsdel i det europeiska natur- och kulturarvet, som bidrar till människors välbefinnande och till att stärka den europeiska identiteten" [1]. Regeringen valde att ratificera konventionen utan författningsändringar, trots att Riksantikvarieämbetet[2] föreslagit att plan- och bygglagen skulle ändras. Regeringen bedömde att det "finns goda förutsättningar för svenska myndigheter, kommuner, institutioner och organisationer att med utgångspunkt i gällande författningar arbeta med övergripande landskapsfrågor med konventionen som grund" [3].

Som vi beskrivit ovan kan bristande hänsyn vid placering leda till att synliga natur- och kulturvärden irreversibelt förstörs. Till detta kommer de värden som inte är lika visuella, men som är oumbärliga för landskapet. Ett rikt ekosystem kan schaktas bort när kunskap om platsen saknas.

[1] Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2022:5, inledning sid. 2.
[2] Riksantikvarieämbetet 2008. Förslag till genomförande av den europeiska landskapskonventionen i Sverige, sid. 27-29.
[3] Regeringens skrivelse 2009/10:74, sid. 13-14.

Vi anser att förslaget allvarligt försämrar förutsättningarna att arbeta med landskapsfrågor utifrån konventionen. Det är så långtgående att landskapsskyddet enligt konventionen riskerar att äventyras. Att Boverket inte redovisar konsekvenserna för landskapskonventionen är också en allvarlig brist.

Begränsar byggnadsnämndernas möjligheter att verka för god byggnadskultur
Enligt plan- och bygglagen ska byggnadsnämnden "verka för en god byggnadskultur samt en estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljö" (12 kap. 2 § PBL). Nämnden ska ha minst en person med arkitektutbildning till sin hjälp (12 kap. 7 § PBL).

Arkitekturpolicyer finns eller är på gång i 6 av 10 kommuner och de bidrar i hög grad till att förtydliga gestaltningsfrågorna i samhällsbyggnadsprocessen och tydliggöra förväntningarna på den som vill bygga.[4] Ibland kallas arkitekturpolicyer för byggnadsordningar och knyter an till en flerhundraårig tradition av att lokalt forma och styra staden.[5] De är huvudsakligen politiskt beslutade, majoriteten av Kommunfullmäktig, men oftast som ett fristående dokument och endast i en femtedel av fallen som ett tillägg till översiktsplanen.[6] De har utvecklats till viktiga och verksamma verktyg för kommunerna att verka för god byggnadskultur och estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljöer.

Boverket skriver att arkitekturpolicyer, arkitekturprogram och gestaltningsprogram inte ska följas för de förprövade husen (rapporten s. 49 och 80). I praktiken begränsar detta kommunernas möjligheter att arbeta strukturerat och proaktivt med sitt lagstadgade uppdrag.

Vi är starkt kritiska till att förslaget försvårar byggnadsnämndernas viktiga, långsiktiga arbete för god byggnadskultur och estetiskt tilltalande miljöer.

Motverkar miljömålen
Länsstyrelsen i Stockholm har nyligen lyft frågan om terränganpassning inom sitt åtgärdsprogram för miljömålen i länet och därvid presenterat ett

---

[4] Sveriges Arkitekter 2024. *Kommunernas arkitekturpolicyer: en uppföljande kartläggning 2024*, sid 13. (https://www.arkitekt.se/nyhet/stor-okning-av-antal-kommuner-med-arkitekturpolicyer/)
[5] Stockholm var först ut med en lokal byggnadsordning 1725 (Granat 2001. *Ordning, lag och stadga*.) och har som en del av dagens arkitekturpolicy också kvar en byggnadsordning som ett kunskapsunderlag som en av strategierna för stadens arkitektur (https://vaxer.stockholm/tema/stockholms-arkitektur/stockholms-arkitekturpolicy/).
[6] Sveriges Arkitekter 2024. *Kommunernas arkitekturpolicyer: en uppföljande kartläggning 2024*, sid 11 och 10.

kunskapsunderlag med vägledande rekommendationer[7]. Den påverkan på naturmiljön som vi beskrivit ovan är i linje med länsstyrelsens underlag.

När en åtgärd inte uppfyller kraven och i efterhand måste ändras eller i värsta fall rivas helt blir klimatavtrycket alltid större än om man bygger rätt från början.

Vi vill därför också understryka att förslaget om lovfrihet riskerar att ge negativa konsekvenser för Sveriges miljömål. Att Boverket inte redovisar konsekvenserna för miljömålen är en allvarlig brist.

Negativa konsekvenser för Gestaltad livsmiljö
Riksdagens nationella arkitektur-, form- och designpolitiska mål anger att arkitektur ska bidra till ett hållbart samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer. Alla ska också ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Vi anser att förslaget riskerar att motverka alla dessa delar av målet. Förslaget påverkar den ekologiska hållbarheten när platsens naturvärden inte säkras genom förprövning. Förslaget motverkar omsorgsfullt utformade livsmiljöer när anpassning till platsen inte heller längre prövas i förhand utan bara chimärt i efterhand. Det försvårar för grannar att påverka utvecklingen av deras närmiljö när de inte kan få sin sak prövad genom ett bygglov utan hänvisas till långdragna och konfliktfyllda processer i efterhand.

Motverkar möjligheterna att skapa levande stad och attraktiva platser
I regeringens skrivelse *Ny strategi för levande och trygga städer* framhålls att natur och grönska bidrar till stadens attraktivitet, att väl gestaltade och funktionella miljöer ökar trivsel och människors livskvalitet och att boendet och närmiljön har grundläggande betydelse för människors hälsa och välbefinnande (Skr. 2024/25:96, s. 9-10). I skrivelsen *Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design* lyfts "människors behov av estetiskt tilltalande livsmiljöer" (Skr. 2025/26:163, s. 5)

Vi anser att förslaget motverkar dessa ambitioner. Anpassning till platsen är avgörande för goda och estetiskt tilltalande livsmiljöer – och för att undvika miljöer fyllda av grus och betong (jämför bild 1).

---

7 https://www.lansstyrelsen.se/download/18.5d397faa19e63389aafc460/1779893136177/Terr%C3%A4nganpassat%20byggande%20-%20R2026-13.pdf

Ineffektivt och odemokratiskt
Att överlåta grannintressen till de enskilda kan låta lockande. Många är genuint måna om varandra och beredda att anpassa sig. Men reglerna finns inte för de goda grannrelationerna. Utan regler kan en stark granne – i värsta fall med hot om våld eller utpressning – pressa en annan att acceptera negativa konsekvenser. En granne kan känna sig nödd och tvungen att rakt av acceptera förlorad sjöutsikt, insyn eller att kvällssolen försvinner från uteplatsen.

Ett bostadshus är en omfattande investering för den enskilde. Att inte förpröva lämpligheten på platsen innan den görs riskerar långdragna och konfliktfyllda bevis- och överklagandeprocesser med grannar, byggnadsnämnd, länsstyrelse och domstolsväsendet. Ansvaret och kostnaden för prövningen vältras över på det allmänna i stället för att betalas av den som har egen vinning av åtgärden, det vill säga byggherren. Vi anser att detta är såväl odemokratiskt som ineffektivt.

Mer lovfrihet kommer leda till mer detaljerade detaljplaner
Regeringens syfte med uppdraget till Boverket var att påtagligt underlätta småhusbyggandet och att ta bort regler som hindrar, försvårar eller fördyrar byggandet. Sveriges Arkitekter delar ambitionen att byggprocessen ska vara så enkel och förutsägbar som möjligt.

Samtidigt är planering och byggande sammanflätade, komplexa processer. En detaljändring i systemet kan lätt bli en suboptimering av helheten när tidsåtgång och kostnader flyttas från en del av systemet till en annan. Boverket skriver att en konsekvens av att byggnadsnämnderna inte ska kunna använda arkitekturpolicyer kan bli att kommunerna reglerar mer i detaljplanerna.

Vi delar den bedömningen. Arkitekturpolicyer, erfaren arkitektkompetens i kommunerna och en bibehållen bygglovsprocess är viktiga förutsättningar för flexibla detaljplaner.

Mer detaljerade detaljplaner innebär dessutom kostnader för fastighetsägaren eller byggherren. De kan samtidigt begränsa ett projekts utvecklingsmöjligheter. Vi har svårt att se att besparingen genom en slopad bygglovsavgift skulle väga upp dessa kostnader och begränsningar.

Informationsmöte kan inte ersätta bygglovsprocessen
Boverket föreslår att ett informationsmöte ska ersätta bygglovsprocessen. Mötet beskrivs som ett rådgivningstillfälle där exempelvis detaljplanekrav, naturvärdesinventeringar, kulturmiljöprogram och andra tillstånd ska gås igenom

Men vad händer om mötet hålls precis före byggstart och det då visar sig att hustypen eller placeringen inte är förenlig med detaljplanen eller kulturmiljöprogrammet? Det kan skapa stora praktiska problem för byggherren. Det riskerar också att skapa osäkerhet om vad som faktiskt gäller. Byggherren får ju inte ett skriftligt, motiverat och överklagbart myndighetsbeslut.

Vi vidhåller att bygglovsprocessen är mer effektiv, transparent och rättssäker än det föreslagna informationsmötet.

Tydliggör att bygglovsfrihet för enbostadshusen inte gäller vid kulturskydd
Av Boverkets förslag framgår att undantag från lovfrihet med hänsyn till försvarets intressen ska införas genom en ändring av 9 kap. 36 § PBL. Skyddet för kulturvärden vid bygglovsfrihet framgår av den efterföljande paragrafen, 9 kap. 37 § PBL.

Vi utgår från att de föreslagna enbostadshusen omfattas av den gällande bestämmelsen om kulturskydd. Detta kommenteras dock inte i rapporten. Det behöver därför tydliggöras om regeringen väljer att gå vidare med förslaget.

Lokaliseringsbesked gör regelverket mer komplicerat
Plan- och byggregelverket är komplext. Vi vill, liksom många andra i branschen, att reglerna ska vara så enkla som möjligt att förstå. Därför är vi kritiska till det nya institutet ”lokaliseringsbesked”. Förhandsbeskedet har nyligen stramats upp genom de nya bygglovsreglerna som infördes i november 2025. Vi anser att förhandsbeskedet är ett effektivt sätt att utanför planlagt område säkerställa allmänna intressen. Det kan också snabbt ge byggherren ett bindande besked om vad som gäller. Om regeringen går vidare med förslaget om lovundantag anser vi därför att förhandsbeskedet ska användas utanför planlagt område i stället för det föreslagna lokaliseringsbeskedet.

Avslutande synpunkter på de föreslagna måtten
Om regeringen går vidare med förslaget vill vi kommentera de föreslagna måtten. Företrädare för tillverkningsbranschen har framfört att 120 kvadratmeter är ”för litet” och att 5,5 meter i nockhöjd är ”för lågt”. Vi vill påminna om att ett sluttningshus med 120 kvadratmeter byggnadsarea kan få dubbelt så stor boarea. Ytterligare 30 kvadratmeter kan dessutom tillkomma genom andra, redan lovbefriade åtgärder – de så kallade attefallsåtgärderna.

Att byggherrar maximerar sitt bygglovsbefriade hus i volym är inte nytt. Vi har illustrerat detta i det remissvar som vi tidigare hänvisat till. Vi uppmanar därför till största möjliga klarsynthet i denna del.

Avslutande synpunkter på bygglovshandläggarnas förutsättningar
Från våra medlemmar får vi exempel på bygglovshandläggare som har svårt att motivera sina ståndpunkter eller att förstå och förklara syftet med en detaljplan på annat sätt än att läsa innantill. En tredjedel av landets kommuner saknar tillgång till anställd arkitektkompetens[8] och vi anser att det är en grundförutsättning för löpande dialog med byggherrar och aktivt deltagande i bygglovshandläggningen. För kommuner som redan har arkitektkompetens kan förbättringar handla dels om strukturer och rutiner så att kompetensen tas till vara, dels om systematisk kompetensutveckling, exempelvis att utveckla sin kommunikativa förmåga. Vi hör också att det inte finns tid hos byggnadsnämnden/stadsbyggnadskontoret för förmöten för att tidigt lösa ut frågetecken i processen. Det anser vi bör hanteras som en lokal lednings- och resursfråga.

De utvecklingsbehov som finns i vissa kommuner får inte användas som skäl för att skrota en i grunden välfungerande process.

Alternativ lösning – inför Rita-avdrag
Regeringens övergripande mål tycks vara att förenkla för de boende och göra vägen till sitt drömhem billigare. Vi föreslår en alternativ lösning för att uppnå detta: behåll bygglovsprocessen, men gör det lättare för den enskilde att få professionell hjälp.

Vårt förslag är att utöka rot- och rutavdragen till att även omfatta arkitekttjänster – ett Rita-avdrag. Familjer som drömmer om sitt första småhus skulle då kunna få professionellt stöd i valet av tomt och i utformningen av ett hus utifrån sina behov och förutsättningar. De skulle också kunna få hjälp och stöd genom bygglovsprocessen. Ett Rita-avdrag skulle kunna underlätta byggande i etapper. Då skulle även familjer med mer begränsade inkomster kunna ta det första steget mot ett eget hus. Genom att stötta de boende ekonomiskt är vi övertygade om att fler skulle se möjligheten och fördelarna med professionellt stöd – och också ta del av det.

[8] Kommunernas arkitekturpolicyer – en uppföljande kartläggning 2024, sid 24, visar att 195 kommuner har tillgång till anställd arkitektkompetens, på heltid, deltid, delad med annan kommun eller inom en särskild tjänstebefattning. Vi anser inte att det är adekvat för byggnadsnämndens breda uppdrag (från rådgivning och långsiktigt ansvar för kommunens utveckling till myndighetsutövning) att endast ha tillgång till arkitekt på konsultbasis, vilket 46 kommuner har. https://www.arkitekt.se/nyhet/stor-okning-av-antal-kommuner-med-arkitekturpolicyer/

Rita-avdraget skulle dessutom kunna få flera positiva bieffekter. Det kan förbättra tillgången till arkitekttjänster utanför storstadsregionerna och bidra till en mer jämlik tillgång till arkitektkompetens i hela landet.

Det skulle också kunna bidra till att stärka arkitekternas arbetsmarknad i byggandets lågkonjunktur. Särskilt nyutexaminerade arkitekter skulle kunna få möjlighet att ta dessa mindre omfattande uppdrag och skaffa nödvändig arbetslivserfarenhet.

Förslaget om typgodkända småhus

Det största värdet med typhus och typisering är möjligheten att sprida goda lösningar och göra god arkitektur tillgänglig för fler. Så har det varit historiskt – från knuttimring och enkelstugor till egnahemstypritningar och byggsatser. Vi hoppas att även dagens typhus kommer att uppnå den särskilt goda kvalitet som gör att de förtjänar att multipliceras. Vi är därför i grunden positiva till förslaget att utöka möjligheten till typgodkännande för hela byggnader.

Det måste löna sig att innovera - upphovsrätten måste säkras

Kreativitet, unicitet och genomförbarhet behövs för de nya typhusen. Det är kunskap och kompetens som behöver värnas och säkras. Att leda innovation – att utforska och utforma nya typhusmodeller – måste löna sig för de som gör jobbet. Därför måste det finnas möjlighet att upphovsrättsligt skydda utformningen av nya typgodkända hus. Det måste vara tydligt att byggherrar inte fritt kan använda upphovsrättsskyddat material, vilket är särskilt viktigt att tydliggöra för engångsbyggherren som inte kan förväntas ha specialistkunskaper i juridik. Det gäller även ett upphovsrättsligt skydd i förhållande till AI-baserad användning.

Typgodkända hus bör kunna byggas i etapper

Vi vill understryka vikten av att det ska vara möjligt att bygga etappvis inom det föreslagna systemet[9]. Det skulle göra det möjligt för även mindre hus och hus som från början är skapade för att utvecklas över tid att omfattas av systemet.

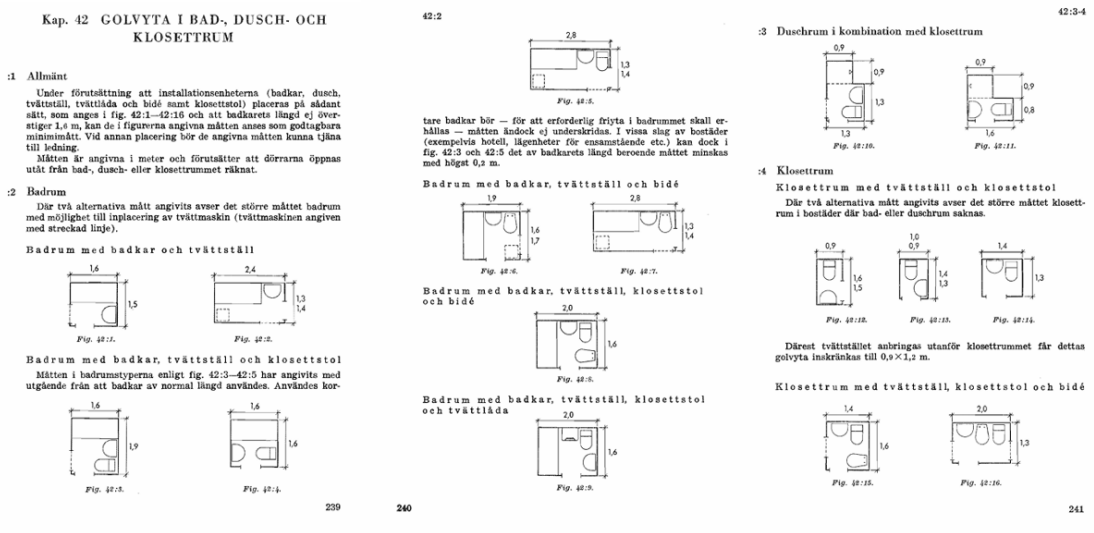
Alternativ lösning – inför godkända dellösningar som allmänna råd

Även om vi i grunden är positiva till förslaget vill vi lyfta ett alternativ – att införa godkända dellösningar som allmänt råd. Vi bedömer att det kan få snabbare genomslag i praktiken, öka förutsägbarheten och minska byggherrens kostnader.

[9] Exempelvis så som Kajsa Crona presenterade på regeringens hearing den 18 augusti 2026.

För att illustrera vad vi menar utgår vi från ett av de problem som återkommer i debatten i olika form och som förslaget om typgodkännande vill lösa: Hur vet jag (som byggherre eller arkitekt) om den badrumslösning jag utformat uppfyller tillgänglighetskraven?

Vår alternativa lösning som svar på frågan är att åter använda möjligheten med allmänna råd i byggreglerna, men med två avgörande skillnader jämfört med tidigare byggregler (BBR). I de nya allmänna råden skulle det för det första tydligt framgå att andra lösningar än de allmänna råden är möjliga och att de visade exemplen inte får användas som krav av byggnadsnämnden. För det andra skulle varje enskilt råd innehålla minst två alternativa lösningar, vilket skulle åskådliggöra att det finns olika alternativ och därmed inte uppfattas som det enda rätta sättet eller som en uttömmande lista. Sådana exempel går att finna i tidigare byggregler, där en variation av planlösningar och olika mått visas (jämför bild 2 nedan).

Kap. 42 GOLVYTA I BAD-, DUSCH- OCH KLOSETTRUM

:1 Allmänt

Under förutsättning att installationsenheterna (badkar, dusch, tvättställ, tvättlåda och bidé samt klosettstol) placeras på sådant sätt, som anges i fig. 42:1–42:16 och att badkarets längd ej överstiger 1,4 m, kan de i figurerna angivna måtten anses som godtagbara minimimått. Vid annan placering bör de angivna måtten kunna tjäna till ledning.

Måtten är angivna i meter och förutsätter att dörrarna öppnas utåt från bad-, dusch- eller klosettrummet räknat.

:2 Badrum

Där två alternativa mått angivits avser det större måttet badrum med möjlighet till inplacering av tvättmaskin (tvättmaskinen angiven med streckad linje).

Badrum med badkar och tvättställ

Fig. 42:1. Fig. 42:2.

Badrum med badkar, tvättställ och klosettstol

Måtten i badrumstyperna enligt fig. 42:3–42:5 har angivits med utgående från att badkar av normal längd användes. Användes kor-

Fig. 42:3. Fig. 42:4.

239

42:2

Fig. 42:5.

tare badkar bör — för att erforderlig friyta i badrummet skall erhållas — måtten ändock ej underskridas. I vissa slag av bostäder (exempelvis hotell, lägenheter för ensamstående etc.) kan dock i fig. 42:3 och 42:5 det av badkarets längd beroende måttet minskas med högst 0,2 m.

Badrum med badkar, tvättställ och bidé

Fig. 42:6. Fig. 42:7.

Badrum med badkar, tvättställ, klosettstol och bidé

Fig. 42:8.

Badrum med badkar, tvättställ, klosettstol och tvättlåda

Fig. 42:9.

240

42:3-4

:3 Duschrum i kombination med klosettrum

Fig. 42:10. Fig. 42:11.

:4 Klosettrum

Klosettrum med tvättställ och klosettstol

Där två alternativa mått angivits avser det större måttet klosettrum i bostäder där bad- eller duschrum saknas.

Fig. 42:12. Fig. 42:13. Fig. 42:14.

Därest tvättstället anbringas utanför klosettrummet får dettas golvyta inskränkas till 0,9×1,2 m.

Klosettrum med tvättställ, klosettstol och bidé

Fig. 42:15. Fig. 42:16.

241

Bild 2. Utdrag ur BABS60, sid. 239-241. Detta ska alltså endast ses som en illustration över hur många olika godkända lösningar skulle kunna visas som ett allmänt råd till en föreskrift i byggreglerna.

Vi är övertygade om att sådana allmänna råd skulle underlätta och förenkla byggandet. Arkitekter och byggherrar skulle enkelt kunna hitta och utan kostnad använda lösningarna i sina hus. Byggnadsnämndens handläggning skulle bli snabbare och mer förutsägbar när någon av de visade lösningarna används. I andra fall skulle nya lösningar kunna prövas mot funktionskravet, precis som i dag. Det skulle också finnas goda förutsättningar att på nationell nivå snabbt ge svar på frågan om vissa badrumsutformningar är godtagbara.

Boverket skulle dessutom kunna inrätta en öppen process där arkitekter, byggherrar och forskare skulle få lämna förslag på exempel till de allmänna råden. Om råden uppdaterades regelbundet skulle de kunna utvecklas kontinuerligt och följa samhällsutvecklingen.

Tobias Olsson
Förbundsdirektör

Anki Kaplan Wikström
Samhällspolitisk utredare